

MUTRIKURKO HERRI ALDIZKARIA
2015eko ekaina 101. zenb.

KALAPUTXI

BI
ARIOPLANO
PASAU
TA...

DENOK
BILATZEN
DUGU
ONENA
MUTRIKURENTZAT

Joseba
Palenzuela Arrieta

· BADAHOZ UDATXIKI ETA UDABENTURA!
· SAREAK BOTATZEN - BAI TXO! ELKARTETIK
· BIZIKIDETZA HEZIKETAREN ILDOETATIK
· ESKOLATIK HERRIRA TA HERRITIK ESKOLARA

ON-LINE GAUDE

INFORMA ZAITEZ
BERTAN
bertanmutriku.com

 facebook.com/BertanMutriku

UDA IKASTAROA

IRAUPENA: 80 ORDU

EKAINAren 29tik UZTAILAren 24ra
(3 ordu egunean)
IRAILAren 7tik 18ra
(2 ordu egunean)

PREZIOA: 123 €

Ikasle eta langabetuentzako prezioa: 77€

Bekatzeko-sistema

MATRIKULALDIA: Ekainaren 25era arte

DEBABE UDAL EUSKALTEGIA
Sabanika aldapa 4
20830 MUTRIKU
Telefonoa: 943603094
e-posta: udaleuskaltegia.mutriku@debabe.eus

Euskaraz blai

  UDAL EUSKALTEGIAK

aurkibidia

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6
Bi hitzetan	8
Gizartia	10
Karenka	12
Historixa	14
Lapazorrikeixak	16
Hezkuntza	17
Aisialdia	18
Bai Txo!	19
Zorion agurrak	20
Agenda	22

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen-iritzien erantzunkizunik.

Argitaratzailea

Karenka komunikazio elkarte

Barrenkale, 12 behe - 20830 Mutriku.

Telefona

635 748 393

e-maila

kalaputxi@topagunea.com

kalaputxi2001@gmail.com

Bloga

kalaputxi.blogspot.com

Laguntzailea

Mutrikuko Udal

Kolaboratzaileak

I.Andonegi, J. Larrañaga, A. Urriolabeitia,

IXA, Txantxangorri, Bai Txo!, EMA.

Tirada

2.200 ale

Lege Gordailua

SS-787/01

ISSN

1579-4792

Inprimategia

EUSKALINPRI. Deba

Banaketa

Kalaputxi

Gipuzkoako Foru
Aldundia

Mutrikuko Udaleko
Kultura eta Euskara

iritzixa

The LOST NORTASUN

Agian gustu txarreko txantxa irudituko zaizue “The Lost” nortasun jartzea, nortasun galdua jarri beharrean. Baina aspaldian sentsazio kontrajarriak sortzen dizkit gure inguruan ingeles hitzek sortu duten inbasio ixilak.

2 umetxoren ama izanik, nire semeek geure euskaraz gain, hizkuntza gehiago ondo ikastea gustatuko litzaidake. Nagusiak direnean munduan zehar besteekin arazo gabe komunikatzeko gai izatea, alegia. Eta horretarako herramintak baditugu, gaztelera, frantsesa, txinoa edo ditxosozko ingelesa.

Ta, bai! Ditxosozko diot, ingelesari garrantzi haundia ematen diogulako baina irudi bezala bakarrik. Gero Hezkuntza arloan ez dauka behar lukeen garapenik.

Gure inguruan nortasun falta haundia ikusten det: Barakaldoko Erakustazoka (Barakaldoko Bilbao Exhibition Center) Sukaldaritza Eskola (Basque Culinary Center), Boroako automozio ikerkuntza zentroa (Automotive Intelligence Center), Eusko Jaurlaritzako sasoi bateko iragarria (Euskadi Made in)... ta horrelako mila adibide gehiago.

Txoratu egin gara eo! Kanpotik datorrenari Euskal Herri moderno eta kosmopolita garela erakutsi nahi dugu gure erakunde eta enpresa garrantzitsuei izenak ingelesez ipinita baina horrek txiroago egiten gaitu. Eskapate moduan ez daukagu parekorik. Kanpokoak erakartzeko erabiltzen dugun estrategia pobre xamarra dela iruditzen zait gero gure haurrentzat kalitatezko biderik ez badegu garatzen. Joera nabarmena ikusten det behin eta berriro ingelesa iruditzen erabiltzeko baina, gero hezkuntzan ingelesarekiko “maitasun” hori ez da isladatzen. Gazteak gero ta hobeto prestatzen omen dira hizkuntza aniztasunari dagokionez baina nire ustez, bide luzea dago egiteko. Geure euskara maiteari tinko eutsi behar diogu hitzez eta ekinez, kanporako proiektzioa galdu gabe, ordea.

Lagunok! Kontu hauekin OFF gaude eta etorkizun ON bat nahi badugu, espabilatu beharra daukagu.

Berriro diot, herri bezala geureari eutsi behar diogu baina atzerriko hizkuntzak ikasteari uko egin gabe. Gure umeak Mutrikun oilaskoari, oilasko esateko eta Londresera badoaz *chicken* esateko gaitasuna izan dezatela. Jatitua eta nortasuna bateragarriak dira, lagun!

Agurtzane Urriolabeitia

telefonoak ~ ordutegiak

Medikuak, anbulantziak, botikak

Larrialdiak	943 46 11 11
Anbulatorioa	943 60 43 00
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00

Zaintzako botikak:

*Lasuen-Elezgarai (Mutriku).....	943 19 50 26 / 626 611 392
Apraiz (Mutriku).....	943 60 32 50 / 630 05 50 97
Zalduegi (Deba)	669 26 22 01
Burgoa (Deba)	667 33 88 90
Etxeberria (Elgoibar)	943 74 01 40
Garitaonaindia (Elgoibar).....	943 74 11 77
Yudego (Elgoibar)	943 74 12 93
Barrenetxea-Etxeberria (Elgoibar)	943 74 12 77

*Otxagabia botika hemendik aurrera Lasuen-Elezgarai da

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Turismo bulegoa	943 60 33 78
Bake Epaitegia	943 60 70 49
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz Frontoia	943 60 41 91
Ur partzuergoa	902 30 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak	943 70 07 99
Anai Arte	943 60 34 10

Irakaskuntza

Goizeko Izarra ikastola	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 35 45
Udal euskaltegia	943 60 30 94
Udal Musika eskola	943 60 37 80
Haur eskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

Ansola Taxia	638 672 383
Anton Taxia	666 221 999
Xabi Taxia	656 289 026
Lurraldebus	943 41 52 08
Pesa autobusak	902 10 12 10
Bizkaibus	902 22 22 65
EuskoTren	902 54 32 10
Loiuko aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Parrokia	943 60 39 87
Bikario etxea	943 60 39 88
Sta Katalina eliza	943 60 34 42
Kofradia	943 60 32 00
4 Posta zerbitzua	943 60 30 44

MUTRIKUTIK

DONOSTIARA

Astegunak

6:50 / 10:00 / 13:30 / 19:30

Zapatuak eta Jai egunak

09:30 / 12:30 / 16:30 / 19:30

DONOSTIATIK

MUTRIKURA

Astegunak

8:00 / 11:30 / 14:30 / 14:40 (Antiguotik) / 20:30

Zapatuak eta Jai egunak

10:30 / 14:30 / 17:30 / 20:30

Ordutegiak Bizkaibussen zerbitzuekin koordinatu dira Eibarren, eta Euskotren zerbitzuekin Deban.

MUTRIKUTIK

ONDARROARA

Astegunak

6:55etik 21:55era, orduro eta
azkena 22:30etan

Ostiraletan bakarrik 23:05 / 00:55

Zapatuak

07:55etik 22:55ra orduro.

Gauekoa 01:05 / 03:05 / 05:05 / 06:35

Jai egunak

8:55etik 20:55era orduro.

MUTRIKUTIK

DEBA - MALLABIARA

Astegunak

7:15etik 20:15era orduro / 21:25 / 22:15*

Ostiraletan bakarrik 22:45* / 23:20* / 01:10*

*ez dira pasatzen Mendaroko ospitaletik eta
Deban tunelean geratzen dira.

Zapatuak

07:15etik 22:15etara orduro.

Gauekoa 23:55 / 01:55 / 03:55 / 05:55

Jai egunak

8:15etik 20:15era orduro. Azkena 21:25etan.

BILBOTik - ERMUA - ONDARROAra (autopistatik)

Astegun eta zapatutan

orduro 07:10etan hasita - 22:10etan azkena

MUTRIKURAINO 14:10 / 18:10 / 20:10

Jai egunak

orduro 08:10etan hasita - 22:10etan azkena

ONDARROAtik - ERMUA - BILBOra (autopistatik)

Astegun eta zapatutan

orduro 05:40etan hasita - 19:40etan azkena

MUTRIKUtik (goiko errotonda) 06:25 / 07:25 / 15:25

Jai egunak

orduro 06:40 hasita - 20:40etan azkena

ESKERRIK ASKO

Mutrikuko herriari eskerrak eman nahi dizkiot, 35 urte-tan zehar, erakutsitako jarrera maitekorrengatik eta edukitako jarrerengatik. Nire alboan aritu diren Xabiri, Nagoreri eta Leireri ere eskerrak eman nahi nizkieke eman didaten laguntza guztia-rengatik. Gainera, zorio-nez, Nagore eta Leire izango dira botikako jabe berriak. Eskerrik asko guztioi bihotz-bihotzez.

Jabier Otxagabia

ERABAKITZEKO ESKUBIDEA, GURE ESKU

Duela urtebete, giza kate erraldoiarekin ozen adierazi genuen moduan erabakitze-ko eskubidea gure esku dagoela, aurten, ekainaren 21ean hitzordua degu Donostian, urtean zehar bildu ditugun atxikimenduak erakusteko. Gure oihalekin inguratuko degu Urumea eta arratsaldean Anoeta beteko degu koral koloreko kamisetak jantzita. Herri borondatea elkartu eta erabakia ehundu. Ohial zatiekin hautesontzi erraldoia osatuko dugu, gure aldarrikapen eta atxikimendu pertsonalak elkarrekin josiz. Bertara juateko asmua baduzu etorri Beheko plazara. Anoetarako sarrerak, autobuserako txartelak, atxikimenduak, informazioa...

Beheko plazan egunero arratsaldetan 18:30etatik 20:30etara eta zapatu eguerdian. Jende zoriontsua herri libre batean... Herritarren garaia da! GU BAGOAZ, ZU?

Mutrikuko Gure Esku Dago

XIRI GUNEAN, AUZOLANEAN

Xiri Gunearen egoeraz kezkatutik, herritar taldetxo bat batu gara, auzolanean, herriko txoko berezi honi merezi duen arreta eskaintzeko. Lan batzuk hasiak dira, baina beste asko egiteko beharra ikusten dugu; gu prest gaude hauei heltzeko eta ziur gurekin batera hainbat herritar ere. Baina horretarako, ezinbestekoak ditugu lanabesak, tresnak, erremintak lortzea. Udalak bere esku dagoen guztia lagatzeko borondatea agertu du. Hala ere oraintxe bertan, bereziki, egurrarentzako lijadorak behar ditugu. Norbaitek baleuka eta lagatzeko prest balego, jarri kontaktuan: kalaputxi2001@gmail.com-era idatziz edo telefono zenbaki honetara deituz 618 79 92 24 (Garbiñe). Erremintak lortu ahala, auzolanerako deialdi zabalak egingo ditugu hurbildu nahi/ahal duenarentzat. Aldez aurretik, eskerrik asko.

Xirin lagunak

Kalaputxi irakurleen gutunak plazaratzen ditu. Datozen ordenean eta espazioak eskaintzen duen aukeraren barruan, moztu edo hurrengo hilerako laga dezakegu. Gutunak izen abizenekin bidaliko dira: Kalaputxi, Barrenkalea 12 behe, 20830 Mutriku edo internet bidez bidaltzeko: kalaputxi2001@gmail.com edo kalaputxi@topagunea.com

.....

BETAURREKO LILAK

emakumiakmutrikunabian@gmail.com

BILOAK, ILEAK eta TXIMAK makina bat zeresan ematen dute. Gezurra dirudi halako gauza natural batek hainbesteko buruhaustea sortzea!

Hainbeste komentarioen artean, facebookeko bat hemen, mutil batek dio: *–Hanketako iliak nesketan zabarrak gelditzen diaz.* Beste mutil batek hau erantzun dio: *–Ezetz, neri ez deste ardura, benetan! Neskia gustatzen bajata behintzat!* Poztutzekua da gizon bat entzusia hori esaten.

Eta zer diogu andrak? Beste adibide bat. Galtzarbeto ileak bistan daukan antzerkilari baten aurrean hau esaten dio andra batek beste bati: *–Ileak kendu gabe dauzka, zer zikina!* Higienearen ize-nean ere depilatu ohi dira ileak dirudienez.

Iragarki bat: *“No te pierdas ningún plan, que nada te pare para disfrutar con tus amigas, pásate la maquinilla, y estarás lista en cinco minutos”* jakina, hau makinila saltzeko dago eginda, baina atzean mezu ezkutua dago. Ikusi makusi... zuek igarri! zein da mezua?

Apirilaren 16an, erderazko hedabide batzuetan, izenburu honekin argitaratu da artikulu bat: *Es oficial la moda se rinde a las axilas peludas.* Neska modelo batzuegatik ari da. Ongi etorria ba moda horri.

Badago gauza naturalagorik ileak edukitzea baino? Ileak ditugu danok, buruaz gain, gutxienez galtzarbetan eta pubisean. Gorputzekoak bakoitzaren izaeraren arabera da, oso iletsua, gutxiago, edo batere... Ileak, antihigienikoak, antiestetikoak, antifemeninoak, antimodernoak, anti... dira? Zertara datoz orduan, nazkazko keinu eta komentarioak!

ESKOLATIK HERRIRA ETA HERRITIK ESKOLARA

Hasi dira 3. mailako azterketak inposatzen, gure inguruko ikastetxeetan azterketa hori egitera behartzen, Wert legea aplikatzen... baina, zein da Mutrikuarron erantzuna? *Badakizue* plataformatik, herritik eta herriarentzat sortutako Hezkuntza Curriculumaren aldeko lantaldeak, gonbitea jaso dugu.

LOMCE legearen hatzapar luzeak, arriskuak eta aukerak agerian ditugun egun hauetan, ezinbestekoa ikusten dute *Badakizue* plataformako kideek gure hezkuntza proiektuaren aldeko apustua egitea. Eta horrez gain, lege horrek inposatzen dituen azterketei PLANTO egitea. Gurea den proiektu pedagogikoa sortzeak nolako garrantzia duen azpimarratzen digute, ezinbestekoa baita gure kulturaren eta izatearen transmisioa bermatzeko.

Azken hogeitamar urtetan Estatu Espainiarrean hamaika lege organiko jarri dira martxan, hamabigarrena LOMCE. Boterean egon den alderdi politikoaren arabera hezkuntza legea aldatuz doa. Azken agintaldi honetan, Wert Espainiako Hezkuntza Ministroak, aipatutako legea inposatu nahi digu: LOMCE.

Euskal Autonomi Erkidegoan berriz, lege horri erantzungo dion edo men egingo dion HEZIBERRI proiektua jarri dute martxan.

Bi hezkuntza legeek izugarritzko iraultza ekarri dute eta hezkuntza komunitateak bere desadostasuna plazaratu du; eskola inklusiboa baztertzeko duelako, autoritarioa eta segregatzailea delako, euskara eta euskal kultura heriotzara kondenatzen dituelako, familien eta herritarren parte hartzearen kontra doalako, erlijioa inposatzen duelako, ikasleen berezitasunen errealitateak urrun dagoen hezkuntza inposatu nahi duelako, sistema merkantilista baten beharrei erantzuten dielako... eta beste hamaika arrazoiengatik, LOMCE/HEZIBERRI eta 3. mailako azterketei PLANTO!

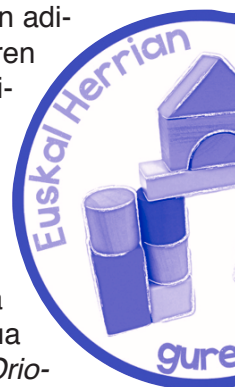

Sindikatueta eta Sortzen Ikasbatuak-eko kideak hitzaldia ematen Zabilen

“Hezkuntza eredu herritar eta parte-hartzailea nahi dugu” —diote *Badakizue*ko kideek eta horren adibide gisa, Orioko herria aipatu dute, herriaren muina transmitituko duen proiektu pedagogikoa sortu eta martxan jarri baitute. Orioko ibilbidea eta esperientziak ezagutzeko hitzaldia ematera gonbidatu zituzten.

Gero eta globalizatuagoa den munduan, tokian tokiko nortasuna, tradizioa, kultura eta historia bizirik mantentzea garrantzitsua dela diote Oriokoek: “hori lortzeko bidean, *Orioko Curriculum*a proiektua abiatu dugu herritar talde batek, eta herriko eragileek Orioko ondarea jasotzen parte hartu dute”, azaldu zuen hitzaldian Iñigo Gaitonek.

“Herritik herriarentzat” sortutako hezkuntza curriculum da Oriokoa, eta horrek egiten du berezi. Oriokoa ez da herriko ondarea eta ezagutza zabaltzeko eskualdean sortu den egitasmo bakarra, Azpeitiko Udalak ere Azpeitiko ondarea jasotzen duen unitate didaktikoak sortu eta martxan jarri baitzituen.

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

Gizonezkoen
ileapaindegia

IMOTZ

Erdikokale, 34 - behea MUTRIKU Tel.: 943 60 41 62

biel Kultur etxean

Badakizue plataformako kideak informazio mahaian

“Auzolana makulu hartuta, hurrengo belaunaldiei transmititu nahi diegun ondarea eta herriari buruzko jakintza guztia nahi dugu bildu, antolatu eta idatzi, gure ikastetxeetan erabiltzeko moduan. Aurten hasi gara horretan” –dio Iñigok.

Horrez gain, “Curriculumaren lanketa hezkuntzatik haratago eraman eta herritarron artean sortze horrek emango digu aberastasuna. Proiektuak arrakasta izango badu, modu kolektiboan eta denon ekarpenak kontuan hartuz egin delako izango da”.

Herriaren izaera biltzen duen dokumentu pedagogiko baten beharra ez da zerbait berria. Euskal Herrian bertan, herritarrek kezka handia erakutsi dute hezkuntza kontuen inguruan eta modu aktiboa sustatu dira hezkuntza egitasmo euskaldunak.

Aipatu den guztia kontuan izanik, Badakizue plataformatik mezu hau luzatu nahi digute:

“Hezkuntza eredu herritar, parte hartzaile, hezkidetzaile, demokratiko, askatzaile, integratzaile eta euskaldunaren alde gaude. Beraz, herriz herri eta batez ere Mutriku egiten diren ekimen ezberdinetan parte hartzera animatzen zaituztegu. Aurrez Orioko ekimena ezagutu genuen eta ekainaren 4an, Gure Hezkuntza plataforma, Sortzen Ikasbatua, STEE-EILAS, ELA eta LABeko ordezkariak entzuteko aukera izan genuen Zabil Kultur etxean. Hitzaldiok oso interesgarriak eta aberasgarriak izan ziren.

Familia, hezitzaile, ikasle, herritar... denok elkarlanean lortu dezakegu.

“Gaur LOMCERik Gabeko Herria dena, etorkizunean Hezkuntza Sistema Propiodun Herria izan dadin”.

Badakizue plataforma

aparra
Jantziak eta pitxiak
Gazte eta helduentzako moda,
eskaintza berria prest daukagu!
Erdiko kalea, 29 Tel.: 943 60 45 94

Camping
Galdona
JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria
Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

Malen
Aldalur Azpillaga
kazetaria

Bi hitzetan

Bukatu dira gehiengo absolutuak

EAJren boterea handitu egin da nabarmen udal hauteskundeotan. Nahikoa da duela lau urteko eta oraingo grafikoak elkarren ondoan jartzea horretaz jabetzeko. 2011ko hauteskundeetan, Mutrikun, 761 boz-kako aldea zegoen EH Bildu eta EAJren artean, 2015ean aldea sei bozketakoa da.

Orain lau urte koalizioaren estreinako aldia zela eta, ez genekien emaitza horiek lurra edo sabaia ziren, eta orain, lau urte beranduago badirudi sabaia direla. Aurten, eta berriro ere Gipuzkoako korronteari jarraiki, gehiengo absolutuei ihes egin eta EAJ eta EH Bilduren arteko lehia estuan dago Mutrikuko Udala; azken hitza, Berdeak + Independenteak hautagaitzak izango du.

Artikulu hau publikatu den egunean alkatea nor den jakingo baduzue ere, hitzok idaztean oraindik zalan-tzan dago norentzat izango den tronua. Bi hautagai: Jon Naberan (EH Bildu) eta Jose Angel Lizardi (EAJ). Bozek lehenari ematen diote alkatetza, baina EAJk kartak ondo jokatu eta negoziazioetan gailentzen bada, alkatetza kendu diezaioke Berdeak + Independenteak alderdiak lortutako eserlekuari esker. Hiru aukera posible ditu Iñigo Agirre B+I alderdiko zinegotziak: abstentzioa, EAJ edo EH Bildu.

Aukerarik zuhurrena abstentzioa litzateke. Hau da, neutraltasunez jokatu eta muzin egin bi alderdietako edonor babesteari. Kasu horretan, bozketan emaitzarik onena eskuratu duenak lortuko luke alkatetza: Jon Naberan EH Bilduko hautagaiak. Bigarren aukera, EAJrekin batzea litzateke. Horrela, lau urteko agintaldia kenduko lioke EH Bilduri, eta Jose Angel Lizardi EAJko hautagaiak lortuko luke alkatetza. Hirugarren aukera –nekez gertatuko dena– koalizioaren alde egitea litzateke, zeinak, abstentzioaren ondorio antzekoak izango lituzkeen, eta beraz, kasu honetan bustitzeak ez lukeen zentzu handiegirik izango.

Zerbait argi geratu bada oraingo hauteskundeetan, gehiengo absolutuen garaia bukatu dela da, bai behintzat beste lau urtetarako. Negoziazioek bihurtu beharko dute Udaleko protagonista, bai alkatea erabakitzeko orduan –non pastel banaketa estuak bi indar nagusiak negoziatu beharrean jarri dituen– baita eguneroko erabakietan ere.

Ajeak eta pozak utzi dituzte hauteskontziek Mutrikun. EAJk udal hauteskundeetan gehiengoak lortu ez badu ere, nabarmen egin du gora, eta foru hauteskundeetarako EH Bilduk baino bozka gehiago lortu ditu, bai Mutrikun baita Gipuzkoan ere. EH Bilduri dagokionez, ez ditu emaitza txarrak lortu, baina hausnarketarako tenorea hartu beharko du. Baliteke atez atekoak albo kalteak utzi izana Gipuzkoako zenbait herritan –Bergaran, Pasaian eta Legazpin kasurako– nahiz eta sistema bera duten beste herri batzuetan gailendu den –Oñatin eta Antzuolan, adibidez–. Dena den, ez da hori izan Mutrikuren kasua. Baliteke, EAJren boto tradizionalak ihes egin izana, baliteke. Baina balitz eta balitza, kontua da bukatu dela gehiengo absolutuen aroa Mutrikun.

Errolda: 4.111
Boto-emaitzak: 2.626 (%63,88)
Abstentzioa: 1.485 (%36,12)
Baliogabeak: 51 (%1,94)
Zuriak: 74 (%2,87)

Hautagai zerrenda	Botoak	Botoen%	Jarlekuak
EH Bildu	1.047	41,86	6
EAJ-PNV	1.041	41,62	6
B+I	335	13,39	1
PSE-EE (PSOE)	78	3,12	0

DANTZARI EGUNA 2015

Gure Ametsak 50 urte

Bi hitzetan

Argazki gehiago www.mutriku.eus webgunean, Dantzari eguneko albistean klikatuz, ikusi edo eskuratu ditzakezue.

Axier Iparragirre Herrero eta Julene Garate Kaltzakorta, Katu kalia

BIZIKIDETZA HEZIKETAREN ILDOETATIK

Herriko bizikidetzan noizbehinka azaltzen diren arazoan aurrean, Mutrikuko Udalak heziketaren bidetik ahaleginak egitea erabaki zuen eta diagnostiko bat egitea eskatu “Kalexka” enpresari. Gure artean izan ditugu lau hilabete eta erdiz Axier Iparragirre Herrero bergararra eta Julene Garate Kaltzakorta berriatuarra eginkizun hori burutzeko asmotan. Eurek kontatu digute zertan aritu diren eta nondik norakoak jorratu dituzten azken txostena idaztera iritsi diren arte.

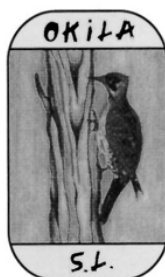
Zergatik eta zertarako kontratatu zaituzte Mutrikuko Udalak?

Jendarte zerbitzuko politikari zein langileen aldetik kezka azaldu ziguten, gazte talde edo indibiduo batzuen portaera eta joera kezkagarria zelakoan. Hori dela-eta, Mutrikuko biztanleriaren behar sozial eta hezitzaileak jakin nahi zituztela eta behar horiek identifikatzeko eskatu ziguten, heziketa alorretik zein bide jorratu behar zuten jabetzeko.

Ordu jakin batzuekin, hiru bat hilabeteko lana hartu genuen, baina, lanaren pisua bide, luzatu egin zaigu, eta maiatzean eman dugu bukatutzat: lau hilabete eta erdi.

Nola antolatu duzue zuen lana?

Fasetan antolatu dugu. Mutrikuarrak ez garenez, lehenengo lana geure buruak herrian kokatzea izan zen: herriaren estruktura fisikoa kalez kale ibiliz ezagutu, eta, ondoren, oinarrizko datu estatistikoak jaso. Datuok iturri ezberdinetatik edan, fidagarrienak aztertu, konparatu, eta ahalik eta irudirik egokiena jasotzen saiatu ginen, jarraian irakurketa murritzaille bat eginez, hobeto bideratzeko gure

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxe: 943 60 31 03

Ntra. Sra.
de Begoña
EHORZKETA

Iriagirre z/g

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

begirada aurki genitzakeen zailtasun egoeretara.

Bigarrenik, hasierako datuak kontuan izanik eta elkarriketen bidez, irakurketa kualitatibo bat egitera pasatu ginen, diskurtso ezberdinak jasota. Profesionalak, borondatezko lanetan ari direnak, udalean herri-zerbitzuetara dedikatuak, zinegotziak eta herriko kirol, kultur eta bestelako elkarteetako pertsonak elkarriketatu genituen –31 elkarriketa guttira–. Horiek izan ziren hasierako datuei balio erantsi garrantzitsua eman ziotenak.

Elkarriketetatik jasotako informazio guztia irizpide batzuen arabera sailkatu, antolatu eta ordenatzea izan zen hurrengo eginkizuna. Baita elkarriketa horietan azaldu ziren behar sozio-hezitzaileak identifikatu eta antolatzea ere, ondoren landu ahal izateko.

Hurrengo urratsa oinarritzko dokumentu bat idaztea izan zen, non elkarriketetan azaldutako behar guztiak zeuden bilduta. Jarraian, lau alorrei buruz eztabaidatzeko taldeak antolatzea jo genuen: haurrak, nerabeak, gazteak eta nagusiak. Nerabeen alorrean ez genuen lortu taldea antolatzerik, bi deialdi egin ondoren pertsona bat besterik ez zelako azaldu, baina bai beste hiru alorretan. Euren iritzia garrantzia eduki zezaketen pertsonengana hurbiltzea izan zen gure lana, eta, hala, figura profesional edo beste jardueretan ari direnak: irakasle, tutore, familia hezitzaile, jendarte langile, gazte aktibo, zaharren egoitzako zein jubilatuen partaidea biltzea lortu genuen.

Zer lortu nahi zenuten eztabaida talde horiek bilduta?

Erraza izango zatekeen bildutako datuei gure iritzi tekniko gehitu eta txostena aurkeztea, baina egunero behar sozio-hezitzaileen inguruan lanean eta esku hartzen dabiltzanek guk baino hobeto ezagutzen dituzte behar horiek; beraz, berrirakurketa bat egitean, elkarriketetan ahaztutakoak, xehetasunak, ñabartu beharrekoak eta sakontze lanak oso garrantzizkoak izaten dira gure lana burutzeko orduan. Behar horien esplikazio tekniko zein diskurtsoa testuinguruan jartzeko, nondik eta nola datozen jakitea funtsezkoa gertatzen da gure lanean, gure ezagutza eta esperientzia gehituz, ikuspegi horretara egokitzeko.

Azken finean, eztabaidarako talde hauen eginkizu-

nak hausnarketarako geldialdi bat suposatzen du, eta hori beti da komenigarria.

Arestian aipatu duzue lehenengo lana herria fisikoki ezagutzea izan duzuela. Zergatik hori Mutriku bezalako herri txiki batean?

Oso garrantzizkotzat jotzen dugu ariketa hori egitea. Eta ez gara horretan gelditu, aipaturiko lana egiten jardun dugunean ere, paraleloki, kaleetan zehar ibili izan gara zonalde inportanteenen kokagune geografikoa eta euren ezaugarri fisiko-urbanistikoak zehaztuz. Hortik abiatu gara, behaketa zehatzak eginda, zonalde bakoitzaren dinamika soziala ezagutzeko. Mutrikuko zonalde bakoitzak bere dinamika sozial propioa du, edo eduki dezake, eta kolektibo horietako bakoitzean eragin eta joera ezberdinak sortzen dira, eta baliatzen dituzten espazioek ere bere garrantzia dute: hori guztia zehazten joan gara.

Jakin al dezakegu bildu dituzuen emaitzen berri?

Oso zaila litzateke Kalaputxik dedikatuko digun espazioan azaltzea, baina, kontuan hartu behar dugu lehentasun batzuk ere baditugula aurkezpenak egiteko orduan. Logikoa da prestatu dugun txostena (100 orrialde ingurukoa) kontratatu gaituen Udaleko kargu politikoei aurkeztea lehenbizi; ondoren, parte hartu duten guztiei gonbita berezia egingo diegu, baita nerabe/gaztaroan seme-alabak dituzten gurasoei ere ikastetxeen bitartez, Zabielen ekainaren 17an arratsaldeko seietan egingo dugun azalpenera. Irekia izango da nahi duten herritar guztientzat.

Zein aurreikuspen dituzue hurrengo fasea, ekintzena, bideratzeko?

Hori ez dago gure esku. Gure eskaintza egin genuen bere egunean, baina, logikoa denez, orain aurkeztuko dugun diagnosiari lotua beharko luke izan. Gu prest gaude, baina hurrengo udalak erabaki beharko du.

Azken galdera. Zer deritzozue arazoan aurrean batzuk eskatzen dituzten errepresio bideak erabiltzeari?

Agian, uneren batean eman dezakete emaitzarik, baina, gure ustetan, sintomen aurka egiteak ez ditu oinarritzko arazoak deuseztatzen. Herritar guztion inplikazioa da biderik egokiena.

Pol. ANTZOMENDI · Galdona bidea
MUTRIKU ☎ 943 60 31 86

gorritxuautoak@hotmail.com

Tel.: 635 736 957 - Mutriku (Gipuzkoa)

2011n alkate izendapen egunean, aginte-makila eskuan

Joseba Palenzuela Arrieta

“denok bilatzen dugu onena
mutrikurentza”

Legegintzaldia bukatu berri duen honetan, alkate ohiarengana hurbildu gara. Lan bat bukatzeak edo ardurak betetzeak ematen duen lasaitasunera itzuli aurretik, purixan dituen bizipenei buruz galdetzeko.

Nola ikusten da herria udaletxetik?

Ardura eskatzen duen beste edozein tokitatik bezala, gauzak beste modu batera ikusten dira, noski. Herri-langile izatetik natorrenez, herriarekiko ardurari beti somatu dut, herriarentzako zerbitzuan lan egiteak horixe dakar-eta. Hala ere, udal-ordezkaritako politiko izateak ardurak biderkatu egiten ditu, eta erantzukizun estra bat ere jasotzen da. Azaletik itxura bat hartzen dute gauzek, baina barrutik lan egitea tokatzen denean, aldatu egiten da ikuspegia.

Sartu zinenean eta orain ateratzerakoan, zure ikuspegia aldatu al da?

Bizitzaren legea da hori. Edozein arlotan buru-belarri sartzen denean, arlo horretako ikuspegia berez aldatzen da. Gauza bat da gauzak nolakoak diren entzutea, beste bat, gauza horiek lehen eskutik bizi izatea. Uste dut aurrerantzean hobeto ulertuko ditudala udaletik hartzen diren hainbat erabaki.

Udaletxeko buru izan zaren bitartean egindako lorpen bat aipatu beharko bazenu? Eta egin ez edo lortu ez den bat?

Egia esan, egunerokoan murgilduta egoteak ez dit errazten atzera begiratu eta egin ditugunei gehiegi erreparatzea, baina lorpen handiena da herritarrak

**ALKOLEA
ARDOTEGIA**

Jon Andoni Basurko Pagoaga

Tel.: 943 60 35 99
alkolea.edariak@gmail.com
Barrenkalea, 2 - behea 20830 Mutriku

Edariak
eta gehiago...

GREGORIO AZKUE

ETXEKO TEL. 943 60 43 17
DENDAKO TEL. 943 60 36 43
OKINDEGIKO TEL. 943 60 45 12

hurbiltzea eta egindako zerbaitengatik eskerrak ematea. Jendeari zerbitzua emateko gaude, eta zerbitzu hori jendearengana iristea izan behar da gure helburua. Zoritxarrez, baina, askotan hori ez da ikusten.

Pozgarria izan da, baita ere, udala ekonomikoki itota egotetik atera eta aurrera begira aukera berri-tuekin eta egoera ekonomiko egokiago batean uztea. Hain zuzen ere, %118ko zorra izatetik dago-eneko %59ra jeistea, eta gainera urte honen buka-erarako %50era jetsiko da... Horren emaitzak den-borak ekarriko ditu, eta horren ondoriozkoak ikusi-ko ditugu, hurrengokoek egiten dituzten gauzetan.

Lortu ez dena? Gauza asko. Horixe izan dut pena handiena: gauzak egin nahi eta egin ezin izatea, dirurik ez geneukalako. Zorra kentzen joan garen bitartean, gerrikoa estu estu eginda funtzionatu behar izan dugu. Herrian beti daude beharrak eta hauei momentuko ahalmen ekonomi-koaren arabera erantzuten saiatu gara... batzutan motz geratuz. Baina gorago esan bezala, ondoren sartuko direnek, sasiak moztuta eta bidea txukun garbituta aurkituko dute.

Udaletxean hartzen diren erabaki guztiak herriaren onerako al dira?
Zalantzarik ez dut udaletxean mugitu garen guztiok, alderdi batekoak nahiz bestekoak izan, herriarentzako onena bilatuz egin ditugula planteamenduak, nork bere ideietatik abiatuta. Askotan ideia horiek talka egiten dute eta ezadostasunak nabarmen-tzen dira, baina denok bilatzen dugu onena Mutrikurentzat, ziur egon.

Adibidez, 2012 urtean guk erabakia hartu genuen plan ekonomiko-finan-tzarioa egiteko gure zorrari errepara-tuta, eta neurri hura oso kritikatu-a izan zen alde guztietatik. Denborak erakutsi digu herriaren onerako izan-go ote zen zalantzan jarri zen hura, erabaki egoki-egokia izan zela.

Politikariak eta korrupzioa pil pilean dagoen honetan... zein ezaugarri izan beharko lituzke agintari on batek, zure ustez?

Bueltan ezer etorriko dela pentsatu gabe bere den-bora eta ekina herriaren zerbitzura ipintzea. Horixe beharko luke agintari batek. Bestetik, bere gogoak eta interesak bigarren maila batean uztea, herritar gehienen interesak lehentasunez jarrita.

Eta uste dut herrian aberats gaudela alde horreta-tik. Ez bakarrik politikan, herri ekimeneko kirol, kul-tur eta bestelako taldeetan zenbat eta zenbat mutri-kuar dauden ezaugarri horiek dituztenak!

Une gogorrik bai?

Denbora pasatu ondoren kontura-tzen zara uneen gogortasunaz, beharbada unean bertan astirik ez delako izaten gauzak behar den moduan ikusteko eta sentitzeko. Baina aita hil zitzaigunean, oraindik zerraldoan zela, udalarentzat oso garrantzitsu zen bilera batera joan beharra izan nuen eta jarraiko egu-netan ere gai harekin bueltaka ibil-tzea tokatu zitzaidan.

Denbora pasatu ondoren, konturatu nintzen aitari merezi zituen nire malko gutxiegi eskaini niola behar-bada. Hurrengo batean denbora gehiago hartuko dut eta eskainiko dizkiot zor dizkiodan malkoak.

Zer suposatu dizute lau urte hauek?

Harrotasun handi bat gure herriaren izenean eta herriaren alde borrokatu izanaz. Une goxoak eta une mingo-tsak bizi izatea tokatu zait, eta guz-tietatik eramango ditut oroitzapen ezin hobeak nire gogoan, baina, zalantzarik gabe, azken hilean herri-tar askorengandik jaso ditudan esker hitzak eta animoak ailegatu zaizkit bihotzeraino. Maitatua senti-tu naiz, eta eman dudan nire ahale-ginari bueltakoa jaso dudala sentitu dut.

“lorpen handiena da herritarrak hurbiltzea eta egindako zerbaitengatik eskerrak ematea

“zorra kentzen joan garen bitartean, gerrikoa estu estu eginda funtzionatu behar izan dugu

“Bueltan ezer etorriko dela pentsatu gabe bere denbora eta ekina herriaren zerbitzura ipintzea. Horixe beharko luke agintari batek.

KALBAIXO JATETXEA

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

Bi arioplano pasau ta...

Bi arioplanoren istorioa historia bihurtu nahiak eraman gaitu batean eta bestean galdetzeraz... eta uste gabeko sorpresa eman digu Balentin Zumalabek... Bai, arioplanua atoian ekarri zuen *Anjelita* txaluparen jabea bere birraittona izan baitzen Jose Maria Cesareo Zumalabe Galdos. Gertaera haren inguruko bertsoak idatzi zituen, berriz, aittonaren anaia Jesus Victoriano Zumalabe Alkorta. Eta, azkenik, arioplanuaren historia Balentini kontatzen ziona bere aittona Valentin Secundino Zumalabe Alkorta.

Joxe Austin Arrieta idazleak ere arioplanuaren kontua sakon aztertzen du *Terra Sigillata* liburuan eta Mutrikuko arioplanuaren bertsoak parekatzen ditu Bermeoko bertsoekin: Mutrikuko gertaeraren ziurtasuna Bermeokoaren gainetik jarritz. Arioplanuaz ere, argibide batzuk ematen ditu, eta Mutrikun jasotako informazioarekin alderatuta nahiko garbi gelditzen da, bertsoetarako gaia eman zuen arioplanua "hidroabioia" zela. Donostian fondeatuta zegoela, baina eguraldi txarraren eraginez edo, askatu eta "al garete" zebilela itsasoan, Mutrikuko *Anjelita* ontziko fogoneruak urrutira bultua ikusi zuenean.

Horrela bada, bi arioplano pasa ziren ziurtasunik ez daukagu, ezta bat itxasora jausi zenik ere, baina Jexux Zumalabek bertsoetan historia kontatzeko horixe esaten du. Eta bertsoek diotenari helduta, ekainaren 28an Mutrikuko moilan ospatuko dugun Itxas Egunean, bi arioplanoen historia antzeztuko dugu.

Arioplano zaratak jarriko du martxan herria, señeruak arrantzaleei egingo die itsasorako deia, moilan arrantzaleen lanbideak ikusgai izango dira: amugileak, malutagileak, sare-konpontzaileak, tretza karnatatzaileak... Talaixeruak keaz emango du arioplanuaren abisua eta *Anjelitako* tripulazioa abiatuko da arioplanuaren bila, kostadura iristean, *Bibotaxek* saltatuko du eta atoian ekarriko dute arioplanua. *Kosmen* buxian utziko dute lotuta. Ikusminak jota Ondarrutik, Debatik eta Mutrikutik hurbilduko da jendia arioplanua ikustera... Arrain saltzaileek beren xextrak antzeztuko dituzte eta arrainaren benta egin ondoren, abesbatzek itsasoko kanta eskainiko dizkigute. Eta... Juana *Pipaxenian* afaria egingo dute Zumalabe, *Bibotax*, *Atxili* eta *Kalamaxek* eta bertsoetan kontatuko dizkigute euren arteko hika-mikak.

Azkenik, Jexux Zumalabek gertaerari jarritako bertsoak kantatuko ditugu herritar guztiok... bertso batzuk ezagutzen ditugu baina, den denak bere osotasunean ikasteko aukera ekainaren 28an izango dugu.

Norbaiti zalantzaren bat gelditu bazaio, itsasoan agertutako arioplano bat Mutrikura ekarri zuten *Anjelita* ontzian. Arioplanua hidroabioia zen. *Anjelitako* fogoneruak urrutira bultua ikusi eta arrimau egin ziren. Kostadura iritsitakuan *Bibotaxek*, Jose Ituarte, saltatu zuen, atoian lotu, arioplanua moilara ekarri eta *Kosmen* buxian lotu zuten.

Ondarrua, Deba eta Mutrikuko jendia hurreratu zan moilara arioplanua ikustera eta *Anjelitako* tripulazioak Juana *Pipaxenian* egin zuten afaria, izan ere, *Anjelitako* armadaria Zesareo Zumalabe Juana *Pipaxekin* zegoen ezkontuta eta badakizue horrelakoe-tan, onena gastua etxian egitea! Jan-edanean eta kantuan jardun zuten eta *Kalamaxi* puxika bete zitzaienean, kanpora atera zen txixa egitera...

Eta zer gertatu zen arioplanuarekin? Ba, 48 ordura Bustamante militarra etorri zela arioplanuaren bila eta Donostiara eraman zuela berriro.

Norbaitek esango du, asmakizun ederra bota du honek historia dela esanda, ba ez..., kantuak dioten bezala *hori egixa da, hori egixa da, neuk ikusi det eta...* alegia Jexux Zumalabek ikusitakoa izan zela... eta, beraz, egixa!

Juana *Pipaxek* nolakoa izan ote zen jakinmina ere izan dut eta esan didatenez jenio biziko emakumea zen, taberna zeukan eta Nicomedes Elosurekin ezkondu zen lehenengo eta bi ume izan zituen Kandelari eta Eleuteri. Gero, alargundu zenean, bigarren aldiz ezkondu zen Cesareo Zumalaberekin eta seme-alabak izan zituzten Cesario eta Anjelita... Juana Angela Urreizti Arreitunandia, Juana *Pipax*. Zergatik deitzen ote zioten *Pipax*? Pipatu egiten zuelako, hau da, erre egiten zuelako? Ala, *Pipaxeneko* zelako? Eta Zumalabek ontziari *Anjelita* izena zergatik jarri ote zion, Juana *Pipaxen* bigarren izena Angela gustatzen zitzaiolako? Hau, beste kapitulu baterako...

Arantza Ugarte

ASTIGARRAGA ANAIK, S.L.U

ERAIKETAK

Tel.: 943 60 40 86 / 667 411 938

e-mail: astigarragamutriku@outlook.es

Txurruka Tteak., 28 behea - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

www.pikuia.es

eguneroko menua

**JATETXEA
LANDETXEA**
apartamenduak
bezeroentzako
aparkalekua

**berezitasuna
txerri txikia**
(enkarguz erreta, edo frijitua)

Laranga auzoa · Mutriku · Tel. 629105733 · luis@pikuia.es

ABESTIA

Bi arioplano pasauta
bat itxasora jausi (bis)
ekarri / Anjelitak ekarri, (bis)
Anjelitak Kosmen buxian utzi.

Kanpoko aldera begira zauan fogonerua (bis)
bultua / horra nun dauan bultua, (bis)
horren itxura dek arioplanua

Kostadura arrimauta Bibotaxek saltatu (bis)
saltatu / etzan asko ikaratu, (bis)
barruan zer tzon aguro zun kontatu

Debatik ta Ondarrutik erten deue jendiak (bis)
pasiatzera / guazen Mutriku aldera, (bis)
han dauan arioplanua ikustera

Andra Txikixanetik atera da jendia (bis)
pasiatzera / guazen Ibirri aldera, (bis)
Juana Pipaxi pastel bana kentzera

Juana Pipaxenian egin deue afaria (bis)
aingiria / bete kazuelaria, (bis)
Kalamax zorrotz ibili kutxaria

Konpañia kantuan da, Zumalabe begira (bis)
Kanpuan / Kalamax txixa eitten kanpuan, (bis)
Hamaika ardao zuan arek barruan

Berrogeitazortzi ordu ziran reglamentua (bis)
eintzittuan / arek e pasa zittuan, (bis)
Gustamantek artu ta eraman zoan.

Ori egixa da, ori egixa da
neuk ikusi det eta
Ori egixa da, ori egixa da
neuk ikusi det eta

Jexux Zumalabe Alkorta

EKAINAK 28, ITSAS EGUNA EGITARAUA

11:00 Hegazkin zaratak.

11:30 Moilan arrantzaren inguruko
lanbideen erakusketa.

12:00 Talaixeruak arioplanuaren
abixua.

12:30 Pilotuari eta tripulazioari
harrera.

12:45 Ondarru, Deba eta
Mutrikuko jendia arioplanua ikustera.

13:00 "Tramana eta Brix"
antzerkia Intxirrixan.

13:15 Arrain-benta
Arkupian.

13:30 Juana Pipaxenian
bertso saioa.

14:00 Herriko
abesbatzak kantuan
Intxirrixan.

14:15 Bi arioplano
pasauta...

Musika Bandarekin festa
portuko txurruan.

Jose Ituarte,
Bibotax
>>>

BERISTAIN

DENDA LURRINGEGIA ESTANKOA

943 60 35 44

txirritxa.com

SAR ZAITEZ GURE WEB ORRIAN ETA
AURKI EZAZU PROMOZIO BEREZIAK!

Tel. 946 832 600

Gardotza Industrildea, 3 > 48710 Berriatua > Bizkaia

Mutriku, Santakarra eta kirikixuak

Daguaneko 35 urte pasau dira geure herrixak *Mutriku* izena hartu zoanetik. Aurretik, izen ofiziala “Motrico” zan. 815 urte egin bihar degu atzera idatzizko lehen aitxamena topatzeko. 1200. urtian dokumentatzen da herrixaren izena lehelengoz: “*Dono itaque vobis illam ballenam quam homines de Motricu sub annuo redditu tenentur mihi dare...*”. Hain zuzen ere, Gaztelako Alfonso VIII.a erregiak, mutrikuarrek urtero ematen zixuen balia Santiagoko ordenakuei eman zixuen.

XIII. gizaldixan, batez ere *Motrico* (1237, 1290, 1322) ize-nez agertzen da. Dana dala, ez dira horrek agertzen zakuzen izen bakarrak; honek ere bai: *Villa Nueva de Motrico* (1256, 1290), *Villa Nueva de Motrico* (1322), *Motrico* (1322, 1508).

Zein da, baiña, *Mutriku* izenaren jatorrixa? Euskaldunen artian ohitxuera haundixa do hitz honen edo herri haren izena nundik ete datorren asmatzeko... Mutrikun ere berdin.

Kristo osteko I-II. gizaldixetako geografuek, herri askoren zerrendia eman ziguen, eta tartian barduloen *Tritium Tuboricum* herrixa aitxatu zeuen. Adostasunik ez dauan arren, batzuek Mutriku herrixarekin lotzen deue. Gerhard Bähr hizkuntzalarixak (1940) hala azaldu zoan: *Tuboricum* > *But(o)ricu* > *Mutriku*. Beste batzuek, oster, *Tritium* edo *Trition* horretatik datorrela uste deue.

Baiña gaur, beste etimologixa politx bat ekarriko degu hona:

Esteban de Garibai historialari arrasatearrak hala idatzi zoan 1571. urtian: “Cuyo nombre es compuesto [...], de *Monte* y *Trico*, a causa que esta villa de Motrico tiene a la entrada del mar una peña, que oy día los vezinos llaman *Trico*, la qual se cubre y se descubre con los fluxos y refluxos del mar, de modo que de la peña llamada *Trico* y de la montaña bien alta, que cerca tiene, surtió el nombre de llamarse *Motrico*, como quien dize Monte de *Trico*”.

Handik urte batzuetara, 1665ian, Joseph de Moret historialarixak Garibaik idatzitxakua jasotziaz gain, beste hau gehitxu zoan: “Alli cerca de la Villa de Motrico, y entrada misma por la mar se levanta una peña, que en la forma y espesas púas de picachos asemeja con gran viveza al erizo. Y oy dia por la semejança a él, los naturales llaman a aquella peña *Tricua*”.

Beti pentsau izan det azalpen xelebria dala hori; gaiñera, Mutrikun *trikua* ez, *kirikaixua* esaten zako, ezta? Ba... jakin detenez Mutrikun, hiru izen dakaz animalixa arantzadun horrek: *kirikaixua* (kalian), *kirikixua* (baserrial-dian), eta *trikua* (Astigarrabixan).

Aspaldi azaldu zien, Mutrikuko kanpoko portuan edo Intxirri haundixan *Santakarra* esaten zixuen haitza egon zala. Ur gitxiko paraje bateko haitzaren izena zan hori,

eta baporak kanpoko aldera amarratzeko tokixa ere ba ei zakan. 1949. urte inguruan kendu zeuen *Santakarra*, portua zangatu zeuenian. Horraño kon-forme, baiña ze lotura daka *Santakarrak* historialarixek aitxatzen zeuen *Trikua* izeneko haitzarekin?

Badira urte batzuk, Mutrikuko maiñel bati ikasi niona, portutik kanpo –itsaso al-dian– beste *Santakarra* bat ere egon zala. Bigarren haitz haura, baiña, maria behian zauala baiño ezin zeiken ikusi. Mutrikuko arrantzal-ei gal-detuta, iñork ezagutu ez badeu ere, batzuek badakixe *triku-harrixa* izeneko haitza egon zala. Badakae horren entzueria, lehengo zaharrei-eta aditxuta. Burumendi al-dian egon ei zan.

Horrenbeste triku gitxi balitz, hara hemen beste bat: Mutrikuko arrantzalien kofradixako 1826ko kontu-libu-ruan benetan gastu deigarrixa topau noan, “236 reales por derivar el treku”. Treku? Ze ete da hori? *Trikua* edo *triku-harrixa* haitza izango da? Biharbada, barkuentzat arriskutsua izan zeikenez kentzia erabaki zeuen.

1933. urtian, *Murugain* –J.M. Burgaña– idazle mutrikua-rrak, *Euzkadi* eta *El Día* egunkarixetan artikulu interesga-rrixa argitaratu zoan, “Motriko... ala Mutriku?” izenbu-ruarekin. Hasteko, gerra aurrian mutrikuarren artian zabal-zabal zabilzen bi etimologixa azaltzen ditxu: I.- “Muga-triku”. *Muga* edozer izan leikela, eta *trikua*, “*Kontxazkanpo’ko Santakarra inguruan urak iñoiz azal-tzen ezduala dagon aitzia ei da...*”. II.- “Muga-trikua” Satu-rrarango haitzak zirala uste zeuenak ere bazirala gogo-ratzen de; Gipuzkua eta Bizkaixaren mugia –gaur egun, behiñik behin– bertaraño ailegatzen zalako eta haitz horrek kirikixo-arantzak bezain zorrotzak dirudielako-edo.

Dana dala, azalpen horrekin konforme ez, eta beste eti-mologixa bat proposatu zoan *Murugaiñek*; hain zuzen ere, Burumendi edo *Muru-mendi* dala Mutriku izena ulertzeko giltzia: “*beroni begiratu baten iruditu-geinke “triku-arri” edo “dolmen” baten irudia duala; beraz, tri-kuok “modan” zegozan antziñako garayetan “Muru-mendi” oneri “Muru-triku” esango ziotela uste izatea, burugabekeria ote...*”

Baiña lihorreko *kirikaixua* ez da arantzadun bakarra, itsa-sokua ere bado: *itsas lakatza*; baitxa barruan gatzaiñak dakazena ere, *gatzaiña lakatza*.

Josu Larrañaga Arrieta

Pentsatzen duguna baino gehiago...

Lagunei galdetzen diet (neskei) baina, erantzunek ez naute guttiz konbentzitzen... beraz, neskak masturbatzen al dira?

“Neska diagnostikatutakooi jolas hark sortzen zigun nazka ahalik eta espantatuena adieraztea besterik ez zitzagun gelditzen duintasuna mantenduko bagenuen, eta nork ez du bada duina izan nahi eta gainera adin-tarte horretan, hura zen gure rola, sexu gogorik gabeko errespetagarritasun hotza, ezein liburuan idatzirik ez bazegoen ere guztiok salbuespenik gabe edoskitakoa, belaunaldi, eskola, herri hartan behintzat zuzenean edo zeharka baina argi eta garbi ulertutakoa, ez zuelako inork eskua hankarteaz murgiltzeaz txintik aipatu egundo, eta nobio bat eduki, zehatzago nobio batek zu eduki eta urte batzuk joan arte, hamazazpiak arte esango nuke gutxi gora behera, ez zuen inork ahots irmoz aitortu alua txiza egiteko edo hilean behin odolusteko baino zerbait gehiagotarako balia zitekeenik”

(Danele Sarriugarte, *Erraiak*)

Pentsatzen duguna baino gehiago... gustatuko litzaigukeena baino gutxiago?

Masturbazioa, kasu masturbazio femeninoa, zaharra da, aspaldiko kontua. Eta interes “primitiboa” du, oinarritzkoa. Umeetan ikus dezakegu interes hori oso ondo: beraientzat masturbazioa ezagutzeko delako, EZAGUTU. Gorputza ikutu, laztandu, usaindu... eta ematen dizkigun sentsazio desberdinetatik informazioa oso baliagarria ateratzen dugu: “hau modu hone-tan ikutzen badut mina ematen dit, hemen laztantzen badut kilikili...”. Batzuetan ezagutzaren etapa hau hemen bukatzen dugu eta itxi egiten dugu bizitzako beste momentu batzuetan berreskuratuz, ala jarraipena izaten du... Beraz ez da, nerabezaroarekin edo bikotea izatearekin lotutako joera, haurtzarotik bizi dugun esplorazioa baino.

Sarritan, gazteen kontua dela ulertu izan da eta bikote izan ezkerreko alboratu beharrekoa. “nire bikoteak behar dudana plazer gutzia ematen dit, ez daukat masturbatu beharrik”, entzun al dugu inoiz?... edo, “beste hori egiteko aukerarik ez dudanean, ikutzen naiz” (beste hori: koitoa). Hain zabalduetakoa da, masturbazioa koitoaren ordeko bezela hartzeri iritsi garea.

Dena dela, sexologiatik, masturbazioak, elkarbizitza sexualean lagundu dezakeela aipatu da.

Masturbazio femeninoak, emakumeari bere gorputzarekiko kontzientzia hartzen laguntzen dio: ezagutu zelakoa den, ze gustazen zaion, ze desio duen... Ezagutu dezan, jakin dezan, zein den partekatu dezakeen potentzialitate erotikoa. Nork bere gorputza ezagutzea, zer atsegin duen jakitea oso lagungarria izango da, bai norberaren gozamenerako eta baita bikotekidearen edo lagunen gozamenerako. Sexualitate femeninoa zein maskulinoa ezin baitira izan partekatutak aurrez ezagutu gabe.

Alabaina, femeninoaren kasuan, errepresio gehigarri bat egon da masturbazioa nazkagarri bihurtzeraino. Errepresio honen errotzeak, emakumea biziaren sortzaile ikustera eraman gaitu, eta oso gutxitan plazererako eta gozamenerako subjektu. Gaur, konturatzen ari gara ordea, sexualitate femeninoarekiko egon den ezjakintasuna.

Argi esan dezakegu emakumeak masturbatzen direla, oraindik orain “tabu” izaten jarraitzen baldin badu ere (batez ere adin batzuetan) masturbazioa ekitza, bizi-pen... masiboa dela. Beraz, eman izan zaion negatibotasuna kendu, eta merezi duen bezela bizitzen hasi gaitzen.

Hemendik luzapena, gure (eta besteen) gorputzari sentzua emanez, gogoz bizitzeko berau, aske eta autonomo...

Edozein galdera edo zalantza argitzeko:
ixasexualitateeskola@gmail.com

Badatoz Udatxiki eta Udabentura!

Kaixo Txantxangorritxoak!

Ikasturte amaierarekin batera badatoz Udatxiki eta Udabentura, ekainaren 29an hasiko gara uztailaren 17rarte. Lehenik eta behin, eskerrak eman nahi dizkizuegu gurekin abenturaz betetako uda pasatzera animatu zareten guztioi! 259 umek eman duzue izena, a zer nolako arrakasta! Irrikitan gaude zuekin sorpresa piloz beteriko egunak igarotzeko. Eskerrik asko berriz ere, bai aurten lehenengo aldiz animatu zaretenoi, eta baita urteak aurrera joan ahala gudan sinisten jarraitzen duzuenoi.

Badakigu Txantxangorri Egunean ederto pasatu zenutela eta udan horrelako zerbait espero duzute la, beraz, jakin onena emango dugula hori bermatzeko.

Jakingo duzuen bezala, guraso batzarra egingo dugu urtero bezala. Ekainaren 26an izango da, arratsaldeko 19:00retan Zabel Kultur Etxeko ganbaran. Taldeak eta begiraleak gure buruak aurkeztuko ditugu eta gure plangintzen berri emango dizuegu. Aurrerago esan bezala, izena eman duzuen ume kopurua handia izan denez, taldeen egituraketa berrantolatua izan da. Berrantolaketa hori ere batzarrean azalduko dizuegu. Gainera, ikusiko duzuen bezala, aurten ere aurpegi berriak ditugu gure artean, jende gehiago batu baitzaigu Txantxangorri.

Bestalde, gaztelekuko gaztetxoek ere izango dute aisirako tartea. Gaztelekutik bost eguneko irteera

egingo dugu Suances-era (Kantabria). Bertan, ekintza ezberdinak egingo ditugu. Honez gain, uztailan zehar beste ekintza batzuk egingo ditugu Mutriku aldean.

Hala ere, Txantxangorriren uda ez da uztailaren 17an amaituko. Malenetan ere izango duzue gure berri. Malen egunean, uztailak 22an, 11:00etatik 13:00etara berriko elkar ikusteko aukera izango dugu. Animatu zaitezte herriko jaiak gurekin ospatzera!

Horrez gain, Gaztelekuko gazteek ere izango dute beraien tokia jaietan. Malen Txiki egunean, uztailak 23an, Ginkana bat antolatuko dugu arratsaldeko 17:00etan herrian zehar.

Edozer behar izanez gero, esku zabalik hartuko zaituztegu. Bestalde, gogorarazi nahi dizuegu bloga ere zuen eskura izango duzuela edozein zalan-tza argitzeko zein dauzkazuen iradokizunak guri helarazteko. Azkenik, Txantxangorriko kide guztion izenean uda hasiera zoragarri bat opa dizuegu, eta espero dugu, uda hasiera hori Txantxangorriekin igaro behar duzuenok zoragarri bititzea, aurreko urteetan bezala.

Amaitzeko, asmakizun honekin uzten zaituztegu:

Bi mendi artean kukurrukua.

Zer da? (erantzuna uztailleko alean)

Txantxangorri aisialdi taldea

APALLU
ITURGINTZA

Telf.: 600 316 381 - 943 02 98 61
San Agustín, 3 - Mutriku

18 apallu@apallu.es

www.apallu.es

hitza

*herriaren informazioa
herriaren hizkuntzan
herriaren zerbitzuan*

SAREAK BOTATZEN BaiTxo! elkartetik

Herritarron jarrera aktiboa eragin eta euskaltzaleon lana optimizatzeko. Ikasturte honetan egin-dako ekimen eta proiektuen berri ematen dizuegu ondorengo lerroen bidez.

ARNASGUNE TAILERRAK Udalarekin batera antolatuta

Bi zapatu goizetan, hamabost lagun jarri ginen ikusten zer hutsune aurkitzen genituen herrixan eta zeintzuk izan zitezkeen konponbideak. Makina bat ondo-rioetara iritsi ginen.

BERRIKETALAGUNA egitasmoa

Orain dela hilabete batzuk eman genion hasiera proiektuari. Helburua euskaraz zailtasuna, ohitura falta, hitz egitekoan lotsa... duen jendeari erraztasunak eta baliabideak eskaintzea da. Poliki hasi ginen, baina dagoeneko 4-5 bikote martxan dabilta. Datorren ikasturteari begira, espero dezagun bikoteak mantentzea. Eta aipagarria da jende bat Berriketala-gunaz galdezka hurbildu dela eta borondatez parte hartzeko nahia erakutsi dute. BATXO! Elkartea ez da iristen euskara praktikatu nahi duen jende guztia identifikatzera. Ikasturte amaieran, horri buelta emateko ahalegin batzuk egin dira eta uste dugu saiakera horren emaitzak hurrengo kurtsoan ikusiko ditugula

eta nola erantzun behar horiei, inor bazterrean utzi gabe eta bitarteko guztiak jarriz. Bestalde, ikasteko moduak praktikoak eta funtzionalak izan behar dira, eta herritarrekin harremanetan. Horretarako herritarren konplizitatea bilatu nahi dugu. Datorren irailetik aurrera modu antolatuagoan egongo garelakoan gaude.

GATZA eta PIPERRA bilketa

Ekimen honek hizkeraren bizitasun, naturaltasun eta aberastasunaz jabetzeko balioko digu. Kalitateren gaineko eztabaida bihur daiteke, gaztelaniaren itsasoan murgilduta, geure hainbat hitz eta esaera ahaztu xamar uzteko arriskua utzi eta freskatu. Jendearen parte hartzea espero degu. Ekarpen guztiak estimatzen dira! Gainera, bi lagunentzako afaria zozkatuko da partehartzaileen artean. Animo! Txukun jaso gero aurkeztu, argitaratu, eztabaidatu, lanean segi... gauza asko egin daitezke.

KOMUNIKAZIO eta ELKAR-LANA

Komunikazio alorrean, bi bide jorratu ditugu. Batetik, Kalaputxi aldizkarian: lehen, *Hamaika amets Hamai-ka urrats*. Orain, hilabeteroko orrialde hau. Bestetik, Facebooken abian jarri dugun BaiTxo! orrialdea. 191 pertsonen jarraitzen duzue jada, denbora laburrean beste eragile batzuen eragina izatera iritsiz! Eskerrik asko denoi! Eta zer esanik ez, denok zaudete gonbidatuta gure talde honen parte izatera.

baitxoelkartia@gmail.com

ALKARREKIN proiektua

Urtarriletik ekainera bitartean, astean egun batez, etorri berriekin eta hutsetik euskaraz ikasten hasi nahi zuten batzuekin elkarlanean hasteko aukera ederra eduki dugu. Aurkezpen batzarrean interesatu mordoa azaldu zen. Horrek esan nahi du egon badaudela ikasi nahi dutenak eta, hasteko, hori jakitea interesagarria da, jakiteko zenbat jende dagoen interesatua

Zure negozioaren berri
mutrikuar guztiei emateko

KALAPUTXI

kalaputxi2001@gmail.com - kalaputxi@topagunea.com

A black and white portrait of a young girl with long, dark hair, smiling warmly at the camera. She is wearing a light-colored top with a dark, textured collar. The background is dark and out of focus.

A black and white portrait of a man with a friendly smile. He is wearing a dark baseball cap with a logo on the front and dark sunglasses. He is dressed in a dark, short-sleeved shirt. The background is a blurred outdoor setting, possibly a field or park.

A black and white photograph of two women. On the left is a young woman with dark, curly hair, wearing a white sailor-style top with a dark collar. On the right is an older woman with short, dark hair, wearing a zebra-print jacket over a white top, a pearl necklace, and a pearl earring. They are standing in front of a dark, textured wall.

adats
ANDONILARREA

OLAZKO ESKOLAN 1950ko HAMARKADAN

Jesus Mari Txurruka, Ignazio Andonegi, Claudio Aranzadi, Joxemari Aranzadi, Joxemari Aranzadi. Pedro, Maria Jesus eta Itziar Txurruka. Luis eta Maritxu Ezenarro. Kontxita, Lurdes, Josefina, Sabino eta Itziar Pagoaga. Mari Karmen Epelde, Mari Karmen Salegi, Juana Mari eta Bitxori Txurruka. Mari Karmen Andonegi. Josefina eta Joxemari Mugerza. Joxe Ezenarro. Josefina eta Xanti Aranzadi.

Etxean dituzuen argazki zaharrak erakutsi nahi? Hemen aukera! Agerretxo dendan edo Kalaputxiko buzoian laga ditzakezue.

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatía

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

Estanis Sarasketa Maiztegi-ren
sendiak eskerrak eman nahi dizkie
herritarrei zein lagunei
eskainitako berotasunagatik.

ZAINTZAKO BOTIKAK

Gaueko 10ak arte

EKAINA

15etik 18ra Lasuen-Elezgarai
(Mutriku - Otxagabia zena)
19tik 21era Apraiz (Mutriku)
22tik 25era Burgoa (Deba)
26tik 28ra Zalduegi (Deba)
(zapatu goizian Lasuen-Elezgarai
lehen Otxagabia zena - Mutriku))
29 eta 30 Apraiz (Mutriku)

UZTAILA

1 eta 2 Apraiz (Mutriku)
3tik 5era Lasuen-Elezgarai
(Otxagabia zena - Mutriku))
6tik 9ra Zalduegi (Deba)
10etik 12ra Burgoa (Deba)
(zapatu goizian Apraiz)
13tik 16ra Lasuen-Elezgarai
17tik 19era Apraiz (Mutriku)
20tik 23ra Burgoa (Deba)
24tik 26ra Zalduegi (Deba)
27tik 30era Apraiz (Mutriku)
31 Lasuen-Elezgarai

Gaueko 10etatik aurrera
ELGOIBARREN
(ikus 4. orrialdea)

EKAINA - UZTAILA

Ekainak 19, barixakua
OMAR filma 22:00etan Zabielen

Ekainak 23, martitzena
SAN JUAN SUA

Ekainak 28, domeka
San Pedro Bezpera - Itsas Eguna
(Egitaraua: 15. orrialdean)

Ekainaren 19tik uztailaren 19ra
Arte Eskolaren erakusketa

Uztailak 1, eguaztena
Hitzaldia: Guda Zibila Euskal Herrian.
Mutrikuren kasua.
Hizlaria: Jesús Gutiérrez. 19:00etan Zabielen

Uztailak 4, zapatua
Bandaren kontzertua 23:00etan Goiko plazan.

Uztailak 11, zapatua
Gure Ametsa Dantza Taldearen eta herriko
musikarien jaialdia. 23:00etan Goiko plazan

Uztailak 18, zapatua
Akordeoi Alardea. 23:00etan Goiko plazan

Uztailak 20, astelehena
Hitzaldia: 1615 Euskal baleazaleen hilketa
Islandian.
Hizlaria: Xabier Irujo (Center for Basque stu-
dies. Nevadako Unibertsitatea)
19:00etan Zabielen.

Uztailaren 21etik 25era
MALEN JAIK

Uztailaren 25etik abuztuak 2ra
Margo erakusketa

MENDI IRTEERA

UZTAILAK 3,4,5

PICO TRES MARES -
PEÑA LABRA -
CEBOLLERA (PALENCIA)

EKAINAK 21, domekia

GURE ESKU DAGO EGUNA

Donostian

Gu bagoaz, zu?

AZOKA TXIKIA

UZTAILAK 11, zapatua
Beheko plazan
10:00etatik 14:00etara

Herriko produktuak, kalitatezkoak,
ekoizleengandik zuzenean
kontsumitzailearengana.

MUTRIKU, 2015-07-11

GURE AMAE TSAK 50 urte

gure ametsa
dantza taldearen
eta herriko musikarien
jaialdia ★

23:00etan, Goiko plazan

LOREA

Gourmet

SINCE 1867

